

22. møde.

Onsdag den 6. februar kl. 13.

Formanden:

Medlem af folketinget Kirsten Jacobsen har meddelt mig, at hun ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om ejerlejligheder.

Medlemmer af folketinget Bendix, Karen Thurøe Hansen, Juul-Madsen og Schlüter har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om ejerlejligheder.

I skrivelse af dags dato meddeler socialministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om offentlig sygesikring. (Kiropraktisk behandling).

Medlemmer af folketinget Bendix, Karen Thurøe Hansen, Juul-Madsen og Schlüter har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om indførelse af ejerlejligheder m. v. i det almennyttige byggeri.

I skrivelse af 1. februar dette år anmoder ministeren for offentlige arbejder om, at der for den resterende del af funktionsperioden, der udløber den 13. april 1975, af folketinget må blive foretaget valg af 5 nye medlemmer til *jernbanerådet*, efter at Mads Eg Damgaard, Arne Stæhr Johansen, Arne Larsen og Hans Lund er udtrådt af folketinget, samt efter at Enggaard har meddelt, at han ønsker at udtræde af rådet.

Skriftlig fremsættelse af forslag.

Ordføreren for forslagsstillerne (Kirsten Jacobsen) (FP):

Jeg skal herved tillade mig at fremsætte *forslag til lov om ændring af lov om ejerlejligheder*, idet jeg henviser til lovforslagets tekst og de ledsagende bemærkninger.

Ordføreren for forslagsstillerne (Bendix) (KF):

På det konservative folkepartis vegne skal jeg herved fremsætte *forslag til lov om ændring af lov om ejerlejligheder og forslag til folketingsbeslutning om indførelse af ejerlejligheder m.v. i det almennyttige byggeri.*

Med forslaget om ændring i ejerlejlighedsloven og forslaget til folketingsbeslutning vedrørende lov om boligbyggeri ønsker forslagsstillerne at få startet en udvikling i det almennyttige boligbyggeri i retning af individuelt ejerskab. Ejendomsret til boligen er en af de mest effektive måder til spredning af ejendomsret.

Med en sådan udvikling tages der også et yderligere skridt på vej imod ligestilling mellem den del af befolkningen, der bor i parcelhus, og den del af befolkningen, der bor i lejlighed.

Forslagsstillerne har medtaget muligheden for overgang til andelsstatus i sit forslag for dermed at åbne mulighed for, at også ældre ejendomme i det almennyttige boligbyggeri kan komme med i denne udvikling. Ejerlejlighedsloven i dens nuværende skikkelse forhindrer udstykning af ejerlejligheder i ejendomme fra før 1966.

Det er forslagsstillernes håb, at de to forslag vil møde en sådan velvilje hos folketingets øvrige partier, at de hurtigt kan gennemføres.

Socialministeren (Jacob Sørensen):

Herved tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om ændring af lov om offentlig sygesikring. (Kiropraktisk behandling).*

Forslaget er i overensstemmelse med det lovforslag, der blev fremsat af den daværende socialdemokratiske regering i folketingsåret 1972-73, tillæg A. sp. 5831 og folketingets forhandlinger sp. 4043 og 5189 og på ny i folketingsåret 1973-74, 1. samling.

Ikrafttrædelsestidspunktet er dog foreslået ændret fra den 1. april 1974 til den 1. oktober 1974, for at de nødvendige overenskomster mellem sygesikringens forhandlingsudvalg og kiropraktorernes faglige organisation kan indgås og godkendes inden ikrafttrædelsen.

Lovforslaget går ud på, at sygesikringen med sædvanlig statsrefusion yder tilskud til kiropraktisk behandling, når den udføres af

[Socialministeren.]

kiropraktorer, der er godkendt af Dansk Kiropraktor-Råd, og uden at der stilles krav om henvisning fra læge.

Om baggrunden for forslaget henvises til de bemærkninger, der ledsager forslaget. Jeg vil blot tilføje, at jeg er af den opfattelse, at en forsøgsordning som foreslået er nødvendig for at få erfaringer med henblik på en senere endelig ordning.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til det høje tings velvillige og hurtige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministrene.

Af *Fuglsang* (DKP) til miljøministeren:

„Agter ministeren at forbyde igangværende udvidelser af Værløse flyveplads, der ligger i et fuldt udbygget boligområde, eller foretage andre forholdsregler til at undgå støjgener fra denne flyveplads?“

(Spm. nr. 82).

Fuglsang (DKP):

Begrundelsen for det spørgsmål, jeg har stillet, er bl. a. en protest, som er underskrevet af 539 beboere i Værløse vendt mod støjen fra Værløse flyveplads. Den umiddelbare årsag til protesten var de voldsomme støjgener, som opstod i forbindelse med NATO-øvelsen Absalon Express, og dertil forstærkedes utilfredsheden gennem meddelelser i den lokale presse om, at man endog havde planlagt yderligere udvidelser af flyvepladsen. Heroverfor stilledes i protestskrivelsen krav om, at flyvepladsen skulle nedlægges.

Jeg er for mit vedkommende enig med beboerne i det højst uheldige i, at en sådan støjkilde findes midt i et tæt bebygget område, og det er derfor, jeg — forhåbentlig til beroligelse for beboerne — har stillet mit spørgsmål til ministeren om, hvilke forholdsregler han agter at foretage i så henseende, om han i hvert tilfælde vil træffe foranstaltninger, der kan dæmpe støjen, og give løfte om ikke at udvide flyvepladsen.

Miljøministeren (Holger Hansen):

Jeg skal indledningsvis oplyse, at ministe-

riet ikke har kendskab til igangværende udvidelse af Værløse flyveplads.

I anledning af det stillede spørgsmål har jeg imidlertid rettet henvendelse til forsvarsministeriet, og jeg kan herefter oplyse, at der på flyvepladsen foretages visse arbejder, herunder vedligeholdelsesarbejder af startbaner m. v. Der er ikke tale om udvidelse af startbaner eller andre anlæg med det formål at øge flyvepladsens kapacitet.

Endelig kan jeg oplyse, at der ikke foreligger planer om en mere intensiv udnyttelse af de eksisterende faciliteter.

Til slut vil jeg gerne tilføje, at jeg naturligvis lægger stor vægt på, at Værløse flyveplads som enhver anden flyveplads her i landet benyttes på miljømæssigt forsvarlig måde. Såfremt der skulle opstå særlige problemer, vil jeg tage kontakt med forsvarsministeren herom. Men som forholdene er i dag, henhører spørgsmålet om støj fra flyvepladser i første række under de lokale sundhedskommissioners område.

Fuglsang (DKP):

Jeg kan selvfølgelig kun takke ministeren for hans svar på mit spørgsmål, men vil tilføje, at ud over selve støjgenerne er det klart, at det, der foruroliger beboerne derude, er også selve den kendsgerning, at en storstilet militærøvelse bl.a. udgår fra dette område. Vi ved, hvilken fare det i givet fald kan medføre med et sådant militært centrum midt i et tæt bebygget område, og derfor vil jeg gerne i tilslutning til det første spørgsmål spørge ministeren, om den kontakt, han har taget med forsvarsministeren, også kan indebære, at man forsøger at hindre gentagelser af en manøvre netop som Absalon Express, og at man bestræber sig for at fjerne militæret fra dette meget følsomme område.

Miljøministeren (Holger Hansen):

Jeg kan ikke love hr. Fulgsang noget desangående, men det er da givet, at forsvaret såvel som alle andre offentlige instanser her i landet er indstillet på, at de aktiviteter, der skal foregå, skal ske på en sådan måde, at de volder mindst mulig gene for befolkningen, og det er jeg overbevist om at forsvarsministeren er enig med mig i.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Honoré* (KrF) til kirkeministeren:

„Agter ministeren at fremsætte lovforslag om oprettelse af stillinger som sognemedhjælper?“

(Spm. nr. 85)

Skriftlig begrundelse.

Som begrundelse skal jeg anføre, at kirkeudvalget har udbedt sig oplysning om ministerens stilling til et forslag om oprettelse af denne stilling.

Af ministerens svar den 30. januar fremgår det, at ministeren ser med en vis sympati på tankerne derom. Efter ministerens svar er det dog stadig uafklaret, hvorvidt ministeren agter at foretage sig videre i sagen.

Da det er af væsentlig interesse for folkekirken, at der træffes en snarlig afgørelse i denne sag, vil en klar tilkendegivelse fra kirkeministeren blive hilst velkommen.

Honoré (KrF):

I januar 1972 blev der af bispemødet nedsat et udvalg til behandling af sognemedhjælperspørgsmålet med biskop Jacobsen, Viborg, som formand. I 1973 forelå der en betænkning. Både den foregående og den nuværende kirkeminister har ytret sympati for sagen, men uden at ville forpligte sig yderligere.

Jeg mener imidlertid, at det nu er nødvendigt at komme i gang med spørgsmålet. Folkekirken medlemstal er dalende, bl.a. på grund af de faldende dåbstal og mange udmeldelser. Det er nødvendigt med en forstærket indsats, især i forbindelse med kirkenes undervisning i kristendomskundskab. En sådan undervisning er påkrævet f.eks. i forbindelse med barnedåb, men den overstiger, hvad præster alene kan præstere; der må flere medarbejdere til. Der er indhøstet gode erfaringer med sognemedhjælperne eller sognesekretærer i Norge og Sverige. Behovet for sognemedhjælperne herhjemme føles stærkt og er kommet til udtryk i Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer. Også frivillige kirkelige organisationer har givet udtryk for ønskeligheden deraf.

I forbindelse med overføringen af den kirkelige personregistrering om nogle år til kommunen vil der blandt Danmarks kordegne blive frigjort mange medarbejdere, der kunne gå ind som kvalificerede sogne-

medhjælperne. Præstemangelen har sparet på folkekirkens lønningskonto, og dette må overvejes, når man tænker på de økonomiske konsekvenser af ansættelsen af sognemedhjælperne, hvis antal sikkert i mange år ikke vil overstige et halvt hundrede stykker. Udgiften hertil påhviler ikke stat og kommune, men kun folkekirkens egne medlemmer igennem den lokale kirkeskat.

Da venstre tidligere har givet udtryk for positiv interesse for sognemedhjælperspørgsmålet, må det være en oplagt opgave for regeringen at fremme det. Dertil kommer venstres vilje til at indrømme menighedsrådene større selvstændighed. Dette må gælde også i personalepolitikken.

Kirkeministeren (*Damsgaard*):

Som bemærket af spørgeren har kirkeudvalget, som hr. Honoré er formand for, tidligere skriftligt bedt mig om en udtalelse med hensyn til, hvordan jeg stiller mig til et forslag om oprettelse af sognemedhjælperstillinger i folkekirken, og jeg har i en skrivelse af 30. f.m. givet udtryk herfor.

Nu spørger man igen mundtligt, og jeg må først sige, at tanken om at ansætte lægmænd i folkekirken til udførelse af forskelligt kirkeligt arbejde allerede nu er af ældre dato. Det blev bl.a. drøftet i det kirkepolitiske udvalg af 1928, og i 1950 blev der fremsat et forslag i folketinget, som dog ikke førte til noget. Jeg kan henvise hr. Honoré til Folketingstidende 1949-50, sp. 2705-34, hvor der er fremsat mange interessante synspunkter til belysning af problemet omkring en sådan stilling.

Som jeg også gav udtryk for i min førnævnte skrivelse til kirkeudvalget, ser jeg på tanken med en vis sympati, men samtidig er jeg ikke blind for de betænkkeligheder og vanskeligheder, der kan være både af kirkelig og praktisk art.

Når spørgsmålet er rejst nu, skyldes det formentlig som nævnt, at et udvalg med biskop Jacobsen som formand har udarbejdet en kort beretning om sognemedhjælperne; det må vel nærmest karakteriseres som en skitse, og den er oversendt til kirkeudvalget, men den indeholder, så vidt jeg kan skønne, værdifulde bidrag til belysning af spørgsmålet, om end den lader mange problemer uløst. Jeg mener i alt fald ikke, beretningen umiddelbart vil kunne danne grundlag for frem-

[Kirkeministeren.]

sættelse af et lovforslag. Måske er det heller ikke netop det rette tidspunkt at fremsætte forslag om oprettelse af nye stillinger, hvis det ikke er absolut nødvendigt.

De nedfældede tanker i skitsen rummer også problemer, som griber ind på det kirkepolitiske, hvilket man får et ganske godt billede af ved gennemlæsning af de forhandlinger, jeg nævnte, her i tinget fra 1950. Men det er under alle omstændigheder mit håb, at præstemangelen snart vil være afhjulpet, hvorved spørgsmålet om oprettelse af stillinger som sognemedhjælpere bliver så meget mindre påtrængende, men dog ikke overflødigt.

Honoré (KrF):

Når jeg stillede mit spørgsmål, var det, fordi jeg fandt, at den besvarelse, kirkeministeren havde givet kirkeudvalget, var henholdende. Kirkeudvalget fik ikke noget klart svar, om ministeren ja eller nej ønskede at fremsætte lovforslag. Det har jeg også angivet i min begrundelse for spørgsmålet.

Kirkeministeren nøjes med i sit svar blot at gentage de betragtninger, han har fremført i sin svarskrivelse til kirkeudvalget, hvor han bl. a. nævner, at tanken er af ældre dato, udvalgets skitse er ikke tilstrækkelig til at fremsætte lovforslag, måske er det ikke tidspunktet osv. osv.

Jeg efterlyser stadig væk fra kirkeministeren et klart svar på spørgsmålet: agter kirkeministeren ja eller nej at forberede fremsættelse af dette lovforslag.

Kirkeministeren (Damsgaard):

Jeg hører nu ikke til kirkens ja- eller nej-folk. Der skal være et rimeligt grundlag for, at man kan fremsætte et sådant forslag, og det vil ikke være hr. Honoré ubekendt, at det ikke er så ligetil at fastsætte arbejdsområder, ansættelsesforhold, aflønning og mange andre praktiske ting, som skal klares, inden man kan skride til en lovgivning om sognemedhjælpere. Jeg finder stadig

væk, at der må et grundlæggende undersøgelsesarbejde til, inden man går ind for et sådant forslag. Jeg udtalte sympati for det, vil overveje det videre, men det er ikke blot et ja eller nej i øjeblikket.

Honoré (KrF):

Så ønsker jeg blot at få svar på, om ministeren agter at iværksætte disse forundersøgelser, der skal til, før dette lovforslag kan fremsættes, og om ministeren agter at foretage dem ret hurtigt.

Kirkeministeren (Damsgaard):

Ja, jeg vil gerne fortsætte de undersøgelser, som allerede er gjort, for at skabe et rimeligt grundlag for et eventuelt lovforslag om sognemedhjælpere. Hvor hurtigt det kan gå, kan man jo ikke på forhånd sige.

Burgdorf (KF):

Jeg kan være enig med kirkeministeren i, at det måske ikke er det rette tidspunkt nu at udvide med nye stillinger, men på den anden side vil jeg gerne stille det spørgsmål til kirkeministeren, om ikke det var muligt at dele et forslag, så man i første omgang så på de større bysamfund og de større sogne, hvor præsterne har et stort overarbejde, og hvor man ikke på tilstrækkelig vis kan gennemføre den kristendomsundervisning, som var ønskelig.

Poulsgaard (FP):

Jeg vil også gerne takke ministeren, og jeg håber, den undersøgelse vil tage lang, lang tid.

Formanden:

Jeg minder om, at der skal stilles spørgsmål, når man deltager i spørgetiden. Det skete ikke i det sidste tilfælde.

Kirkeministeren (Damsgaard):

Det er rigtigt, som hr. Burgdorf siger, at behovet for sognemedhjælpere findes i de store bysamfund. Nu lovgiver vi jo almindeligvis for hele landet, men det er da klart, at

[Kirkeministeren.]

den undersøgelse, der må foregå, tager sigte på behovet i de store sogne i byerne.

Jeg må måske gøre opmærksom på, at vi ved lovændring af 1970 jo fik en ændring ind, hvorefter det nu er muligt at ansætte medhjælpere for sognepræsten ved konfirmandundervisningen i de store sogne. Dermed er, indrømmer jeg, problemet ikke løst, men det er klart, at sigtet må være at afhjælpe disse ting, der kan være i de store sogne, hvor præsterne måske ikke kan overkomme arbejdet. Nu bliver det måske ikke så svært at få præster, som det har været, og jeg gentager: det er just ikke tiden nu at oprette flere stillinger og ansætte i nye stillinger.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Erlendsson* (FP) til forsvarsministeren:

„Hvad vil ministeren gøre for at afhjælpe den periodevis næsten fuldstændige mangel på personel til bemanning af søværnets enheder, der er en følge af den nye forsvarslovs bestemmelser?“

(Spm. nr. 71.)

Skriftlig begrundelse.

Forsvarets reelle værdi er genstand for diskussion, ikke mindst blandt forsvarsinteresserede ungdom.

Erlendsson (FP):

Mit spørgsmål er begrundet i den meget udbredte interesse i befolkningen for forsvarets reelle værdi. Der ligger i spørgsmålet om, hvad ministeren vil gøre for at afhjælpe mangelen på personel til bemanning af søværnets enheder, der som følge af den nye forsvarslov er særlig udtalt i visse perioder, ikke nogen tvivl om, at skibe kan bemannes ved en mobilisering, men der spørges, om der er mandksab til, at et tilstrækkeligt antal skibe året rundt kan deltage i de bevogtningsopgaver i danske farvande, som man efter den nye forsvarslov har regnet med.

Hvis ministerens svar går ud på, at der trods stærkt reduceret personel visse tider af året alligevel er mandskab nok, hvor mange enheder har man da i disse perioder i forhold til tidligere renonceret på at holde i søen?

Forsvarsministeren (*Erling Brøndum*):

Hr. Erlendsson har stillet mig en hel stribe spørgsmål i dag om søværnets forhold. På den måde bliver det jo en hel marinedebat, vi får.

Det, der glæder mig mest, er den interesse for forsvaret, som jeg kan mærke bag spørgsmålene, og som jeg i øvrigt ved fra forsvarsudvalget at hr. Erlendsson har. Derimod er jeg måske lidt ked af den form, som interessen giver sig udtryk i, for der er jo mange, som har noget på hjerte her i spørgetiden, så mine svar må nødvendigvis blive korte.

Noget af det, jeg bliver spurgt om, kan jeg af gode sikkerhedsmæssige grunde ikke svare detaljeret på. Dertil kommer, at vi jo får spørgsmål meget sent og skal have svarene parat meget hurtigt. Det er ikke altid så ligetil at skaffe svar frem; jeg kan nævne, at blot et enkelt af hr. Erlendssons spørgsmål i dag har det taget ikke mindre end 83 arbejdstimer for embedsmændene at skaffe materiale frem til. Måske havde vi mere glæde af sådanne spørgsmål, hvis vi kunne drøfte dem i forsvarsudvalget eller, endnu enklere, hvis hr. Erlendsson simpelt hen spurgte mig direkte. Der er jo ikke mange skridt fra hans plads til min her i salen, hvor vi begge tilbringer så mange timer.

Men hr. Erlendsson spørger først, hvad vi vil gøre ved den periodevis næsten fuldstændige mangel på personel til bemanning af søværnets enheder.

Svaret er, at der ikke er tale om en næsten fuldstændig mangel på personel, selv ikke på den tid af året, hvor bemanningen er lavest, nemlig her om vinteren. Netop nu har vi således godt halvdelen af flådens skibe udrustet og bemannet med sådanne besætninger, at skibene kan sejle. Besætningerne er beskedne, men sejles kan der, og søværnet løser de opgaver, forsvarsforliget pålægger dem.

Forholdene kunne — herom er vi enige — være bedre. Nedsættelsen af tjenestetiden fra 12 til 9 måneder har ramt søværnet hårdt. Vi mærker også de mange ferier og fridage, som officerer og andet personel skal have efter de lange ture med inspektionsskibene. Men der er inden for forsvarsforligets rammer plads til at antage 250 frivillige menige ud over dem, som allerede findes, og det vil hjælpe ikke så lidt. Vi får nok også

[Forsvarsministeren.]

brug for at se på spørgsmålet om yderligere omprioritering af tjenesten for at frigive flere befalingsmænd til skibene.

Det svar, jeg har givet, er ikke særlig detaljeret, og jeg beder hr. Erlendsson forstå, at jeg ikke kan oplyse detaljerne. Men alt i alt kan jeg forsikre hr. Erlendsson og folketinget om, at det ikke står nær så galt til med søværnets beredskab eller duelighed, som det somme tider antydes.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Erlendsson* (FP) til forsvarsministeren:

„Hvilke planer har regeringen for den fremtidige stationering af søværnets skibe?“ (Spm. nr. 72).

Skriftlig begrundelse.

Efter sidste verdenskrig skete en udbygning af Danmarks forsvarsberedskab, herunder en delvis udflytning af søværnet fra København. Udflytningen er imidlertid efterhånden næsten gået i stå, men rygter om planernes gennemførelse eller henlæggelse verserer med mellemrum og skaber usikkerhed både hos myndigheder og det berørte personel.

Erlendsson (FP):

Udflytningen af forsvarets skibe var forudsat at skulle følge udbygningen af flådebaserne i Korsør og Frederikshavn, de mindre enheder til Korsør og andre til Frederikshavn.

Planerne er dog endnu ikke bragt til udførelse, i nogen grad måske betinget af, at de er stødt på modvilje hos det faste personel, der som følge af skibenes hidtidige stationering i København i overvejende grad er bosat i Københavnsområdet. Da der skal gives ekstrabetaling til mandskabet uden for hjemmehavnen, ser vi Frederikshavnskibene dampe sydover, så snart der er tale om liggedage. Begrundelsen er vel den, at der spares penge på lønningskontoen på denne måde — et beløb på 4-5 mill. kr., har jeg hørt nævnt — men de samme penge kunne jo spares ved at stationere de enheder i de respektive flådebaser, som allerede nu har ansvaret for at vedligeholde og klargøre dem. Følgerne for det faste personel vil så naturligt blive, at de, som ikke har særlige

grunde til at være bofaste i København, vil flytte med ud og nyde godt af de billigere leveomkostninger og billigere huspriser på det nye tjenestested, men det behøver jo ingen at være kede af.

Der var vel også en mening med den geografiske placering af de to flådebaser, gående ud på, at søværnets skibe herfra i en given situation lettere og hurtigere vil kunne nå ud i åbent farvand og derved bevare deres manøvreFrihed til gavn for den opgave, de er bestemt for at varetage.

Forsvarsministeren (*Erling Brøndum*):

Hr. Erlendsson spørger, hvilke planer regeringen har for den fremtidige stationering af søværnets skibe.

Det kan jeg svare kort på: vi har principielt den opfattelse, at de bemandede og udrustede skibe skal have base i København, mens de ubemandede skibe skal have base i Frederikshavn, der også har særlig NATO-betydning. Den tredje flådestation, Korsør, skal anvendes som anløbshavn og kunne skaffe skibene visse forsyninger. Denne principielle holdning passer med forsvarsforligets beslutninger.

Dertil kommer, at jeg forestiller mig, at man i København især kan tage sig af eftersyn af elektronisk materiel, mens man i Frederikshavn særlig skal tage sig af det mekaniske våbenmateriel ved siden af de almindelige opgaver med at forsyne og vedligeholde de oplagte skibe.

Når hr. Erlendsson i sin begrundelse siger, at der verserer forlydender om snart det ene, snart det andet, har jeg det gode råd til alle: lad være at lytte til rygter. De principper, jeg har nævnt, er ikke nye for nogen, de er i hvert fald ikke nye for søværnets personel, hvis organisationer for længst har fået dem at vide.

Men som allerede den tidligere forsvarsminister, hr. Kjeld Olesen, kunne fortælle, da sagen blev drøftet i folketinget i fjor, er der sat en meget grundig undersøgelse af flådestationernes forhold i gang. Før denne undersøgelse er helt færdig, er det for tidligt at sige noget detaljeret. Jeg vil i hvert fald ikke være bundet, førend undersøgelsen er færdig, hvad jeg regner med den bliver inden længe. De ansatte følger i øvrigt undersøgelsen nøje gennem deres organisationer.

Jeg vil gerne indrømme, at forsvarets per-

[Forsvarsministeren.]

sonel kan have grund til utryghed somme tider. Det er jo en vældig omlægning, vi er i færd med, og de mange udviklede undersøgelser kan godt gøre folk forskrækkede. Men jeg vil alligevel bede om, at enhver af os, der interesserer os positivt for forsvaret, slår lidt koldt vand i blodet. Vi trækker ikke undersøgelser og rationaliseringer ud, men vi jager dem heller ikke igennem hen over hovedet på folk. Og én ting kan vi vel alle glæde os over, nemlig at vi nu har et forsvarsforlig, som giver 4 års ro om forsvaret — og hvis indhold det skal være min politiske opgave at søge opfyldt lige til sidste punktum og lige til sidste krone.

Erlendsson (FP):

Det fremgår af de papirer, jeg har haft lejlighed til at se, at den daværende forsvarsminister i 1968 allerede erklærede, at Frederikshavn skulle være søværnets hovedbase, og det blev nævnt af den forsvarsminister, vi havde i 1970, nemlig hr. Ninn-Hansen, så man har haft god grund til at gå ud fra, at den udflytning og den udstationering, som jeg talte om i mit indlæg, skulle være en realitet inden for et kortere åremål.

Forsvarsministeren (Erling Brøndum):

Jeg vil blot svare kort, at forsvarsforliget sammenholdt med tidligere ordninger jo betyder en væsentlig reduktion af antallet af operative skibe i søværnet. Det, jeg her har svaret på, er, hvad der er denne regerings principielle opfattelse, og jeg kan pege på, at den altså er i harmoni med den tidligere regerings opfattelse.

Man skal tænke på, at med det begrænsede antal skibe, vi har, og skibe af en type med en kort aktionsradius, er det nok nødvendigt at holde i hvert fald de letteste skibe omkring Københavnsområdet, sådan som den strategiske udvikling har formet sig. Det betyder ikke, at Frederikshavn er ude for nogen nedtrapning, men det betyder en let omvurdering af, hvordan rollen skal fordeles mellem de tre baser.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af **Erlendsson (FP)** til forsvarsministeren:

„Hvad er regeringens planer med hensyn

til den nødvendige udflytning af søværnets skoler for opnåelsen af en økonomisk og rationel løsning på det uddannelsesmæssige område?“

(Spm. nr. 73).

Skriftlig begrundelse.

Efter sidste verdenskrig skete en udbygning af Danmarks forsvarsberedskab, herunder en delvis udflytning af søværnet fra København. Udflytningen er imidlertid efterhånden næsten gået i stå, men rygter om planernes gennemførelse eller henlæggelse verserer med mellemrum og skaber usikkerhed både hos myndigheder og det berørte personel.

Erlendsson (FP):

Denne gang gælder det regeringens planer med hensyn til den nødvendige udflytning af søværnets skoler for opnåelse af en økonomisk og rationel løsning på det uddannelsesmæssige område. Spørgsmålet, der er generelt udformet, gælder i praksis udflytningen af søværnets skoler til Frederikshavn. Her ligger allerede søværnets sergent- og reserveofficersskole samt kampinformati-onsskolen med dens taktiske trænere, men resten af taktikskolen, nemlig radarskolen, signalskolen og fjernkendingsskolen, savnes endnu. Det giver besvær med en rationel tilrettelæggelse af undervisningen; bevillingerne for en del af disse skoler er givet, og planerne ligger klar, men byggeriet kan ikke komme i gang på grund af byggestopet.

Der spørges om, hvilke planer ministeren har for en snarlig igangsættelse, da andre skoler under søværnet hører naturligt sammen med de skoler, jeg allerede har nævnt. Det gælder det, der med en fællesbetegnelse kaldes våbenskolen, nemlig artilleriskolen, torpedoskolen, mineskolen, dykkerskolen og sonarskolen. Hvilke planer foreligger for udflytning af disse skoler?

Forsvarsministeren (Erling Brøndum):

Der spørges, hvilke planer regeringen har med hensyn til udflytning af søværnets skoler, og der føjes til nu i den mundtlige begrundelse, at det især gælder Frederikshavn. Jeg kan svare, at det havde jeg forudset, sådan at mit svar især tager sigte på det.

Men lad os først se på, hvilke skoler vi

[Forsvarsministeren.]

taler om. Der er for det første søværnets officersskole, og jeg har ingen planer om at flytte den bort fra København. Så har vi sergent- og reserveofficersskolen, der allerede ligger i Frederikshavnsområdet. Søværnets eksercerskole ligger i Auderød og skal forblive dér. Og så har vi konstabelskolen, som er placeret i København, samt specialskolerne, og det er dem, der især her interesserer. Der var tidligere 11 af disse, men der er nu samlet i 3 og ligger stort set på Holmen.

I Frederikshavn har vi fået denne såkaldte taktiske træner for et par år siden. Det er et dyrt, men meget nyttigt undervisningsanlæg, og for at få det udnyttet bedst muligt er det tanken ikke bare at holde de såkaldte kampinformationskurser i Frederikshavn, men også som nævnt at flytte hele radar- og sonarreparatøruddannelsen dertil. Det kræver temmelig store byggearbejder i Frederikshavn, og der skal laves bedre indkvarteringsmuligheder. Det er også tanken samtidig at opføre et idrætsanlæg på et areal, som kommunen har skænket, og der skal laves om på f. eks. flådestationens og reserveofficersskolens cafeteria. Alt dette er vi i færd med at lave projektering på, og denne udflytning er ikke forsinket i forhold til planerne.

Hvordan det derimod går med byggerierne, er en anden sag og måske også mere interessant i denne diskussion. Såvel fru Mette Madsen som hr. Risgaard Knudsen, der begge har fulgt sagen med stor interesse, har allerede for længst haft fat i mig for at understrege den betydning, det har, at byggeriet ikke forsinkes, bl. a. af hensyn til den lokale beskæftigelse. Jeg har også fået en mundtlig invitation fra Frederikshavns bystyre, og den glæder jeg mig til at modtage, når tid og lejlighed kommer.

Jeg har allerede svaret fru Mette Madsen og hr. Risgaard Knudsen og kan gentage svaret til hr. Erlendsson, nemlig at jeg ikke vil søge dispensation fra bygge- og anlægsstopet lige nu. Efter mit skøn må også forsvarets byggerier ses i sammenhæng med den almindelige statslige byggesituation. Men hvis og når det bliver muligt og forsvarligt at tage fat på flere statslige byggerier, bliver radar- og sonarskolens byggeri i Fre-

derikshavn det første, jeg tager frem fra skuffen.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Erlendsson* (FP) til forsvarsministeren:

„Kan ministeren afkræfte et forlydende om, at reservemateriel til søværnets skibe ikke findes i fornødent omfang, så det er nødvendigt, at visse dele overføres til skibe, der skal bemandedes, fra andre skibe, hvorved disse ikke samtidig kan indsættes til forsvarsopgaver — og i modsat fald hvor mange skibe det drejer sig om?“

(Spm. nr. 76).

Skriftlig begrundelse.

Forsvarets reelle værdi er genstand for diskussion — ikke mindst blandt forsvarsinteresserede ungdom.

Erlendsson (FP):

Mit sidste spørgsmål i dag gælder ligesom mit første troværdigheden af det danske forsvar, den reelle værdi, som befolkningen har en klar interesse i at kende sandheden om. Spørgsmålet drejer sig ikke om, hvorvidt der undtagelsesvis som et kortvarigt lån overflyttes en reservedel fra et oplagt skib til et bemanded skib, medens en nedbrudt maskin- eller materieldel er til hastig reparation. Spørgsmålet går på, om det rutinemæssigt eller meget ofte er nødvendigt at overføre vitale dele fra skibe, der oplægges, til skibe, der skal bemandedes. Det var meget ønskeligt, om ministeren kan tilbagevise dette forlydende.

Men skulle der være noget om det, er det bedre at kende manglerne, så de kan afbødes i tide, og få konkret kendskab til, hvor mange af flådens skibe der under de nuværende omstændigheder samtidig kan indgå i forsvarsberedskabet.

Forsvarsministeren (*Erling Brøndum*):

Hr. Erlendsson spørger, om vi har reservedele nok til søværnets skibe, eller om vi er nødt til at tage fra ét skib og sætte over i et andet.

Hertil er først at sige, at der har været smalhans i forsvaret gennem en årrække, der har ikke været penge nok til de nødven-

[Forsvarsministeren.]

dige nyanskaffelser, og det er en af grundene til, at vi nu har fået et nyt forsvarsforlig, som bl. a. sikrer betydelige materielindkøb.

Det er imidlertid ikke sådan, at vi tager reservedele fra skibe, der planlægges sat ind øjeblikkelig i en spændt situation. En del af skibene i søværnet er til eftersyn til stadighed. Man må huske på, at der er tale om skibe med indviklet og omfattende udstyr, og disse skibe er alligevel ikke parat til øjeblikkelig indsats. Det er derfor, vi somme tider tager visse dele fra dem og sætter over i de skibe, som sejler.

Spørgsmålet om manglende reservedele er som nævnt en følge af den økonomiske udsultning, som skete med forsvaret tidligere. Men det er særlig galt med visse skibstyper og visse typer af materiel, og det vil jeg godt nævne nogle eksempler på.

Størst er problemet med korvetterne af den såkaldte Tritonklasse, altså disse italiensk byggede skibe. Det har, efter at de blev bygget, desværre måttet konstateres, at vi ikke fik tilstrækkeligt med reservedele til dem. Skibene er i øvrigt snart slidt ud, og så er det klart, at vi ikke har været så ivrige efter at bruge af de knappe penge på netop denne type.

Der er tilsvarende problemer med et par andre skibstyper, men vi har sluttet kontrakt om nye reservedele til disse skibe, og om et års tid skulle problemerne være afhjulpet.

Endelig er der problemer i almindelighed med en del elektronisk materiel. Også her er forklaringen pengeknaphed, men også forsinkede kontrakter. Nu er de pågældende kontrakter afsluttet, og vanskelighederne vil være afhjulpet inden for et par år, når disse kontrakter er opfyldt.

Til sidst blot dette: vi lærer af erfaringerne. Det betyder, at når vi fremtidig bygger nye skibe til søværnet, bestiller vi nok flere reservedele, end vi tidligere har gjort, men også dette er naturligvis et spørgsmål om, hvor mange penge der er til vores rådighed.

Erlendsson (FP):

Jeg takker ministeren for de svar, jeg har fået. Jeg vil gerne sige et par ord om den lette bebrejdelse, jeg hørte i ministerens stemme, over, at jeg ikke var gået hen og

havde taget en personlig samtale i al fortrolighed.

Når jeg har spurgt, er det, fordi rygter af den art, som jeg har nævnt her, ofte verserer, og det er i nationens interesse, at de tilbagevises, hvis de er urigtige. Derfor har jeg givet ministeren denne lejlighed til at give offentligheden en redegørelse for forholdene.

Et lands forsvarsevne beror ikke bare på størrelsen af de beløb, der afsættes til militære formål. Befolkningens moralske modstandskraft, dens tro på, at forsvaret i en given situation kan indsættes, og at det er egnet til at løse sin opgave, er af den største betydning. Jeg er overbevist om, at ministeren vil være enig med mig i, at hvis forsvarrets troværdighed svækkes, er det hele intet værd.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Ingolf Knudsen* (CD) til indenrigsministeren:

„Vil ministeren give en orientering om Københavns samt Københavns borgmestres forfatningsmæssige særstilling i forhold til andre kommuner, herunder begrunde motiverne herfor?“

(Spm. nr. 74).

Ingolf Knudsen (CD):

For 2 år siden deltog jeg i den offentlige debat omkring Københavns kommunes forfatningsmæssige særstilling i forhold til alle andre kommuner her i landet. Debatten eller kritikken, om man vil, var på daværende tidspunkt særdeles skarp. Der blev fra mange sider hævdet, at den københavnske magistratsordning var urimelig, og at borgerrepræsentationen ingen reel indflydelse havde. Det blev påvist, at københavnske borgmestre valgtes for perioder af 8 år, og at de blev valgt ved indirekte valg. Jeg selv påpegede dengang, at jeg fandt ordningen aldeles uacceptabel. Der kan ikke findes nogen rimelig forklaring på, at København skal særbehandles i forhold til landets øvrige kommuner.

Det vil være svært at give en rimelig forklaring på, at københavnske borgmestre nyder en beskyttelse, som ingen andre politisk valgte har. I 8 år kan de, om galt skulle være, sidde og regere uden hensyn til væl-

[Ingolf Knudsen.]

gernes synspunkter og uden et reelt politisk flertal bag sig. Og hvad værre er: de møder ikke vælgerne ved kommunevalget, idet de som påpeget vælges indirekte af borgerrepræsentationen. Nogle af borgmestrene har vist ikke været på direkte valg i op imod 20 år.

For 2 år siden blev det oplyst, at et i kommunen nedsat forfatningsudvalg arbejdede på højtryk, og at der snart ville foreligge en redegørelse. Denne redegørelse er endnu ikke blevet offentliggjort, til trods for at udvalget har været nedsat siden 1936.

Som kuriosum kan nævnes, at den københavnske forfatning går tilbage til 1857, og at der i alle disse år kun er foretaget ubetydelige ændringer.

Berlingske Tidende har i en leder den 5. februar 1974 behandlet mit spørgsmål . . .

Formanden siger, at min taletid er udløbet, derfor slutter jeg nu.

Indenrigsministeren (Jacob Sørensen):

Efter den gældende lov, der er fra 1938, består Københavns kommunalbestyrelse af en borgerrepræsentation og en magistrat. Borgerrepræsentationen har den besluttende myndighed i kommunens anliggender og herunder også bevillingsmyndigheden.

Magistraten, der foruden af overborgmesteren består af 5 borgmestre og 5 rådmænd, har kun administrative beføjelser og må fremsætte sine forslag for borgerrepræsentationen. Magistraten udøver sin myndighed dels ved fællesbeslutning, dels gennem afdelinger, der forestås enten af overborgmesteren eller af en borgmester. Overborgmesteren er magistratens formand og har et særligt ansvar for kommunens økonomiske forvaltning.

Medens der i landets øvrige kommuner gælder den almindelige ordning, at den umiddelbare forvaltning varetages af stående udvalg, som nedsættes af kommunalbestyrelsen for dennes funktionstid, og som er fuldt ud afhængige af kommunalbestyrelsen, er der i forfatningslovgivningen for København tillagt magistraten en vis selvstændighed i forhold til borgerrepræsentationen.

Som begrundelse herfor blev det under forberedelsen af 1938-loven bl. a. fremført,

at kommunens størrelse og administrationens omfang nødvendiggjorde såvel en stærk folkerrepræsentation som et stærkt administrativt kollegium, hvis kommunen skulle ledes på en økonomisk og samtidig demokratisk måde.

Magistratens selvstændighed beror først og fremmest på reglen om, at den vælges af borgerrepræsentationen for 8 år ad gangen. Endvidere gælder efter den kommunale valglov, at magistratsmedlemmer ikke er valgbare til borgerrepræsentationen. Hvis en borgerrepræsentant vælges til borgmester eller rådmand, må han således udtræde af borgerrepræsentationen, men han vil som magistratsmedlem have ret til at overvære borgerrepræsentationens møder og til at tage ordet.

Endelig kan jeg nævne, at afgørelsen af, hvem af de valgte borgmestre og rådmænd der skal overtage eller tilforordnes de enkelte afdelinger, er overladt til magistraten selv.

Det hører med til det billede, jeg her har søgt at skitsere, at visse øvrighedsanliggender, der i det øvrige land varetages af en statsmyndighed, ifølge lovgivning er henlagt til magistraten.

Som bekendt er der i visse større byer med hjemmel i den kommunale styrelseslov ved styrelsesvedtægt etableret magistratsordninger. Disse adskiller sig dog fra den, der gælder i København, idet rådmændene, der forestår de enkelte afdelinger, ligesom borgmesteren skal være medlemmer af kommunalbestyrelsen og vælges for dennes funktionstid.

Ingolf Knudsen (CD):

Det var jo en historisk redegørelse, som ikke var ukendt. Jeg synes nok, at indenrigsministeren slipper over det centrale i mit spørgsmål: om det er rimeligt, at Københavns kommune opretholder denne særordning, hvorefter en borgmester kan vælges for 8 år uden på noget tidspunkt i den tid at blive underkastet den dom, som alle andre folkevalgte i dette land stilles over for.

Samtidig tog indenrigsministeren heller ikke stilling til, om han synes, det er rimeligt, at sådanne særordninger gælder for andre dele af administrationen i København, f. eks. inden for skolevæsenet og in-

[Ingolf Knudsen.]

den for socialvæsenet. Det var den intention, der lå bag mit spørgsmål, at jeg gerne ville have en sådan vurdering.

Indenrigsministeren (Jacob Sørensen):

Om det er rimeligt eller ej at køre videre med ordningen for København, som den er nu, kan jeg ikke på stående fod afgøre, men jeg har i mit svar gjort opmærksom på, at begrundelsen er kommunens størrelse, og så må man vurdere ud fra det.

Som allerede nævnt af hr. Ingolf Knudsen er der nedsat et fællesudvalg med repræsentanter for borgerrepræsentationen og for magistraten, som arbejder med forfatningsspørgsmålet og herunder specielt spørgsmålet om magistratens stilling. Man sigter på at have et forslag klar til ikrafttræden i forbindelse med kommunevalget, ikke i 1974, men i 1978.

En reform af den københavnske forfatning skal naturligvis ske ved lov, men jeg lægger afgørende vægt på, at man i kommunalbestyrelsen selv søger frem til en hensigtsmæssig løsning eller forslag hertil.

Ingolf Knudsen (CD):

Det undrer vel ikke, at jeg må sige, at jeg er ganske utilfreds med indenrigsministerens svar og ikke synes, at det er noget reelt svar.

Det er rigtigt, som indenrigsministeren påpeger, at der sidder et udvalg, og jeg prøvede at påpege, at dette udvalg har arbejdet siden 1936, og at man for 2 år siden lovede, at der ville foreligge en ordning, der i hvert fald kunne træde i kraft ved dette valg i 1974. Jeg forstår nu, at vi skal vente til 1978, og jeg kan da så kun sige her, at vi fra vor side vil tage initiativ til at få dette spørgsmål rejst fra folketingets side, idet vi synes, at den ordning, der forefindes, er ganske urimelig.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Inge Krogh* (KrF) til socialministeren:

„Ministeren bedes oplyse, hvornår opførelsen af 2. afdeling af åndssvageforsorgens centralinstitution på Fyn kan påbegyndes.“
(Spm. nr. 78)

Skriftlig begrundelse.

I marts 1966 vedtog folketinget en lov om et lån til opførelse af en centralinstitution på Fyn, beliggende i Nyborg.

I kommentaren til lovforslaget blev det tydeligt fremhævet af den daværende socialminister, at denne centralinstitution skulle deles i en institution for børn, beliggende ved Store Bælt, og en institution for voksne, beliggende ved Nyborg Fjord.

Institutionen for børn er opført og taget i brug. Institutionen for voksne er projekteret færdig, men opførelsen er ikke begyndt.

Inge Krogh (KrF):

I marts 1966 vedtog folketinget en lov om opførelse af en centralinstitution inden for åndssvageforsorgen på Fyn. Den skulle ligge i Nyborg, og det har været klart, at den skulle deles i to dele, en for børn og en for voksne.

Institutionen for børn er opført og taget i brug. Institutionen for voksne er færdigprojekteret, men vi har ikke hørt noget til den i adskillige år. Vi trænger meget til den på Fyn, og det skaber en del uro og usikkerhed hos pårørende til klienterne og hos personalet. Jeg vil gerne vide, om socialministeren kan sige, hvornår vi kan forvente opførelsen påbegyndt.

Socialministeren (Jacob Sørensen):

Det kan jeg desværre ikke give et absolut og bekræftende svar på.

Fru Inge Krogh henviser i begrundelsen for spørgsmålet til, at det i bemærkningerne til lovforslaget om oprettelse af en centralinstitution for forsorgscenteret for Fyn er oplyst, at centralinstitutionen skulle bestå af to institutioner, nemlig en institution for børn og en institution for voksne.

Institutionen for børn er som bekendt opført og taget i brug, mens opførelse af vokseninstitutionen ikke er begyndt.

Det er rigtigt, at der ved lov nr. 141 af 14. april 1966 er givet socialministeren bemyndigelse til at yde den daværende bestyrelse for statens åndssvageforsorg lån til oprettelse af en centralinstitution for børn og voksne ved forsorgscenteret på Fyn. Det var hensigten at påbegynde byggeriet i 1967-68 og så vidt muligt gennemføre det i løbet af en periode på 5-6 år, således at en børneinstitu-

[Socialministeren.]

tion med 240 pladser skulle opføres som første led, mens en vokseninstitution ligeledes med 240 pladser skulle følge efter.

Udførelsen af børneafsnittet blev af forskellige årsager forsinket, således at den nye børneinstitution på Skaboeshusevej først kunne tages i brug i 1973. Samtidig opstod der problemer for socialstyrelsen med at indpasse planlagte nye institutioner i de bevillingsrammer, der kunne forventes stillet til rådighed til opførelse og drift i de kommende år.

Som følge heraf er der opstået et slip i byggeprocessen, og den nye vokseninstitution, der er planlagt opført på den gamle centralinstitutions arealer på Provst Hjorts Vej, er derfor endnu kun på projekteringsstadiet.

Den senest foretagne omprioritering har ført til, at projektet har måttet udskydes til forventet påbegyndelse i 1976-77 og gennemført i de følgende år. Dette fremgår af den samlede oversigt over socialministeriets bygge- og anlægsarbejder i perioden 1974-75 til 1977-78, som er optrykt i anmærkningerne til finanslovsforslaget for 1974-75.

I forbindelse med udarbejdelse af perspektivplan II-materialet har socialstyrelsen imidlertid taget spørgsmålet om alternative boformer for åndssvageforsorgens klientel op til helt ny vurdering. De igangværende overvejelser vil eventuelt føre til, at der ikke som forudsat i 1966-lovens vedtagelse vil være behov for en institution på Fyn for voksne med 240 pladser. Jeg venter, at socialstyrelsen vil kunne forelægge mig et mere afklaret materiale om den ønskelige målsætning og opgørelsen af behovet for institutionspladser i Fynsområdet inden længe.

Først derefter vil det være muligt for mig at svare nærmere på det af fru Inge Krogh stillede spørgsmål.

Inge Krogh (KrF):

Jeg må takke for socialministerens svar. Det var også det, jeg havde ventet. Nu siger socialministeren, at det ikke er sikkert, at

den nævnte institution skal opføres som planlagt, men at det måske skal være andre boformer eller en mindre institution.

Jeg vil derfor spørge: hvorfor får vi ikke sådan noget at vide tilstrækkelig tidligt ude i forsorgscentrene, så vi kunne begynde en planlægning? Jeg har tilbragt talløse timer — om det er 83, som forsvarsministeriet havde brugt til de sidste spørgsmål, ved jeg ikke — men der er brugt mange timer til at projektere det forslag, vi har inde nu. Der er tale om et umådeligt spild, fordi alting forsinkes. Jeg ved alt om, at børneinstitutionen blev forsinket, men vi er i en frygtelig situation.

Socialministeren (Jacob Sørensen):

Jeg kan kun sige til fru Inge Kroghs sidste bemærkning, at det naturligvis er beklageligt, hvis ikke man fra socialstyrelsen i tilstrækkelig grad har haft personalet på Fyn med i overvejelserne, således at det planlægningsmæssige arbejde, som i øvrigt var i gang, kunne blive tilpasset den nye situation, men jeg håber, at det vil rette sig. Nu ved jeg ikke, hvor længe socialstyrelsen har haft disse tanker, det er formentlig ikke ret længe, for PP II er jo ganske ny.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Knud Jespersen* (DKP) til finansministeren:

„Agtter ministeren at lade det økonomiske råds formandskabs beregning af kapitalgevinsterne 1950-65 ajourføre?“

(Spm. nr. 75)

Skriftlig begrundelse.

Det økonomiske råd udgav i 1966 „Bidrag til belysning af formueudviklingen i Danmark i de senere år“. Siden da har vi fået både den 14. og den 15. almindelige vurdering, men der er ikke offentliggjort noget i lighed med rådets publikation fra 1966, og det er en stor svaghed i lovgivningsarbejdet.

Knud Jespersen (DKP):

Der er sket det, at siden jeg fremsendte spørgsmålet, er det blevet yderligere aktualiseret af det økonomiske råds seneste møde og af dets beregninger. Spørgsmålet drejer sig om, i hvor høj grad man ajourfører og gør offentligt tilgængelige beregninger over formueudviklingen i Danmark. Det økonomiske råd har peget på, at det ikke altid er forholdet mellem lønmodtagere og avancer, men i høj grad spørgsmålet om den realværditilvækst, som vi oplever gang efter gang.

Denne realværditilvækst burde man detaljeret analysere, og gennem en statistik over de nominelle kapitalgevinster burde man gøre den til hele offentlighedens fælles eje.

Ofte når vi diskuterer i dette ting, er det lønmodtagerne, folkepensionisterne og andre, der skal spare, men det er yderst sjældent, at man overhovedet kommer til at diskutere det, der er den reelle årsag til en række af landets økonomiske vanskeligheder. Alene fra 1965 til 1973 øgedes de nominelle kapitalgevinster med 160 mia kr. Der er ingen, der kan vide nøjagtigt, hvor stor en andel der skulle tilfalde lønmodtagerne, eller hvor meget der er reelle kapitalgevinster, for der er ingen officiel statistik derover.

Det er på den baggrund, jeg spørger finansministeren: agter man at ajourføre det økonomiske råds beregninger? Agter man at stille til hele offentlighedens kontrol, hvordan det faktisk ser ud med formueudviklingen i vores land?

Finansministeren (Anders Andersen):

Må jeg sige til hr. Knud Jespersen, at spørgsmålet burde have været stillet til økonomi- og handelsministeren, men jeg skal svare på hans vegne.

Siden det økonomiske råds formandskab udarbejdede sin undersøgelse, er der, som omtalt af spørgeren, foretaget to almindelige ejendomsvurderinger. De væsentligste virkninger, som disse vurderinger har haft på formueudviklingen, er belyst i den allerede foreliggende statistik. Virkningen af den 15. almindelige vurdering pr. 1. april 1973 vil yderligere blive belyst af formueansættelser, når statistikken over formueansættelserne for 1973 er blevet bearbejdet af Danmarks Statistik. Men jeg skal gerne

anmode økonomi- og handelsministeren om at overveje, om en videre bearbejdning af materialet vil kunne belyse kapitalgevinsterens størrelse i et omfang, der står i forhold til det arbejde, som en sådan undersøgelse vil medføre.

Knud Jespersen (DKP):

Det er klart, at hensigten med mit spørgsmål var at få en undersøgelse sat i gang, så jeg er i den situation, at jeg må sige tak til finansministeren. Finansministeren ved sikkert, at det er et ord, vi ikke anvender så ofte i den gruppe, jeg kommer fra — vi har heller ikke så meget at takke for — men jeg vil altså benytte lejligheden til at sige tak og så spørge, selv om det var økonomi- og handelsministeren, der skulle svare på det: hvornår vil man regne med at kunne have vurderet virkningerne af inflationen og denne inflations betydning for de reelle kapitalgevinster? Har man muligheder for at sige noget som helst om det på nuværende tidspunkt?

Finansministeren (Anders Andersen):

Det sidste spørgsmål er jeg ikke i stand til at svare på. Der er et grundlag, der skal være til stede, for at man kan foretage disse vurderinger, og jeg nævnte selv i mit første svar, at en del af grundlaget er formueopgivelserne, som kommer ind nu.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Ib Christensen* (DR) til finansministeren:

„Agter ministeren at fritage plejeforældre med børn og unge i døgnpleje for beskatning af plejevederlaget?“

(Spm. nr. 83)

Skriftlig begrundelse.

Udregningen af provenuet af denne beskatningsform ser således ud:

I 1972 var der ifølge oplysninger fra socialstyrelsen anbragt 2.733 børn og unge i døgnpleje med betaling herfor til plejeforældrene.

I 1973 skønnedes tallet at ligge på ca. 3.000 børn og unge.

Fra 1/1 1973—31/3 1973 var betalingen 1.080 kr. pr. barn pr. måned. Fra 1/4 1973

[Ib Christensen.]

— 31/12 1973 var betalingen 1.250 kr. pr. barn pr. måned.

I alt udbetalt i plejeløn for 1973 for 1 plejebarn: 14.490 kr. Udbetalt for 3.000 børn og unge = 43.470.000 kr. Heraf beskattes $1/3 = 14.490.000$ kr. Beskatningsprocenten er i gennemsnit $40 = 5.796.000$ kr. i provenu.

Som nærmere begrundelse for at fjerne denne beskatning, som rammer den enkelte plejefamilie ret hårdt, økonomisk som rent menneskeligt, skal anføres:

1. Familien får denne ekstrairndtægt lagt oven i den almindelige familieindkomst og kommer derved op i helt andre indtægtsklasser. Dette resulterer desværre i, at mange plejefamilier ikke kan opnå bl.a. boligsikring, de mister desuden eventuel mulighed for friplads i daginstitutionerne, de rykker op i sikringsgruppe 2 og bliver ringere stillet. Og flere andre forhold bliver ligeledes påvirket.

2. En anden helt oplagt urimelighed er, at plejeforældrene også skal beskattes af de penge, som er beregnet til køb af beklædning til børnene, samt de penge, som de skal udbetale som lommepenge til børnene.

3. Jo større børnene bliver, jo flere udgifter er der at afholde for plejeforældrene, bl.a. udgifter i forbindelse med børnenes deltagelse i spejderarbejde, gymnastik- og atletikaktiviteter etc.

4. De børn og unge, som bliver anbragt i privat døgnpleje, er meget ofte ret adfærdsvanskelige, hvorfor plejeforældrene ofte fra psykologers og tilsynsførendes side bliver pålagt observation af børnene. Ved hyppige tilsynsbesøg eller konferencer uden for hjemmet er de et vigtigt led i beslutningen af den videre behandling af plejebørnene. Dette honoreres de heller ikke for.

5. Administration af denne beskatning sluger formentlig en anelig del af provenuet.

Ib Christensen (DR):

I den skriftlige begrundelse har jeg nævnt en række ting, som i forbindelse med dette spørgsmål er væsentlige. Ofte er der tale om en ekstra indtægt, og det kan betyde, lagt oven på den normale indtægt, at den pågældende familie får lavere boligsikring, rykker op i sikringsgruppe 2 og måske mister fri-

plads i daginstitutioner. Jeg har videre anført, at det drejer sig om penge, som ofte anvendes til beklædning af børnene, og endvidere, at der her er tale om adfærdsvanskelige i temmelig stor udstrækning, hvilket giver observationsbehov osv. Dertil kommer endelig spørgsmålet om administration af denne beskatning.

Her vil jeg kun tilføje et par ting yderligere, som ikke er med i den skriftlige begrundelse, og det er dette, at det er bedre med døgnpleje i hjem fremfor institutionsanbringelse. Det er den normale erfaring, og derfor er der også psykologiske grunde og med hensyn til dette klientel, der altså ofte er adfærdsvanskelige, særdeles gode grunde til at foretrække, hvor det er muligt, døgnanbringelse hos plejeforældre fremfor institutionsanbringelse, hvorfor det kan være særdeles vigtigt at lette vilkårene for dem, der påtager sig den ofte vanskelige opgave, det er med døgnpleje.

Endelig er der det økonomiske aspekt i sagen, at det er væsentlig dyrere med institutionsanbringelse end døgnpleje. Derfor kunne det interessere mig meget at høre finansministerens vurdering af dette.

Finansministeren (Anders Andersen):

Må jeg først komme med en redegørelse for forholdene, som de er.

Det er sådan, at de vederlag, der udbetales til plejeforældre som betaling for børn i privat pleje, altid har været skattepligtige for plejeforældrene. Plejeforældrene har selvfølgelig ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst kunnet fratække udgifterne til plejebørnenes underhold, dog højst med et beløb svarende til plejevederlaget.

Det viste sig, at der i ligningspraksis har været betydelig uensartethed ved bedømmelsen af de fradragsberettigede udgifter, og statens ligningsdirektorat har derfor afhjulpet — om man kan sige det sådan — denne ulempe ved et cirkulære af 27. april 1973, hvorved fradraget ved indkomstopgørelsen fra og med 1. januar 1973 normalt, og jeg understreger normalt, fastsættes til $2/3$ af plejevederlaget.

Når de fradragsberettigede udgifter er trukket fra, bliver der, som nævnt af spørgeren, som regel et beløb tilbage eller tilovers, som må beskattes som et arbejdsvederlag. Den væsentligste del af arbejdsbyrden påhviler

[Finansministeren.]

som oftest plejemoderen, og det er derfor kun rimeligt og naturligt, at der er åbnet mulighed for, at plejetilladelsen kan udstedes til plejemoderen. Fra og med 1973 kan beskatningen af den skattepligtige del af plejevederlaget efter begæring ske hos plejemoderen, hvis plejetilladelsen er overført til hende inden indsendelsen af selvangivelsen.

Lad mig tilføje, at jeg er enig i, at det i allerhøjeste grad er i samfundets interesse, at så mange som muligt vil påtage sig en sådan pleje af ofte adfærdsvanskelige børn, og jeg er enig i, at man derved kan aflaste offentlige institutioner. Derfor kan der være grund til nøje at overveje, om de ønsker, vi har fra et samfundsmæssigt synspunkt, kan blive opfyldt under de nuværende skattemæssige vilkår, og det er jeg parat til.

Buchart Petersen (S):

Da jeg selv ønskede at stille dette spørgsmål til finansministeren i næste uge, tillader jeg mig herved at komme med et tillægsspørgsmål.

Denne sag har, hr. finansminister, jo to sider, og jeg var sådan set glad for med det samme at høre, at finansministeren udmærket så den sociale slagside, der kan være tale om for de børn, som er livets tabere. Men det, det drejer sig om for os, der sidder og styrer kommunerne derude og igennem mange år har set tendensen, er, at de plejehjem, døgnplejehjem, vi har, efter at beskatning har fundet sted, selv om det er gået over til hustruens indtægt, har under 70 øre i timen til sig selv.

Man ved jo som forældre, hvad det vil sige at skulle passe børn hele døgnet. De skal altid være under opsyn, hvad enten de er store eller små, og de kommer også under, hvad skal jeg sige, de samme forhold som éns egne børn. Derfor beder jeg finansministeren med tillægsspørgsmålet svare på, om finansministeren hurtigst muligt inden den 1. april vil tage denne sag meget nøje op, idet det haster, da vi ellers får livets tabere på institutioner én gang til.

Finansministeren (Anders Andersen):

Jeg kan desværre ikke give tilsagn om, at dette problem kan være løst inden 1. april. Jeg må vel også sige, at byrden kan være noget forskellig, alt efter hvad det er for

børn, og under hvilke vilkår disse børn skal plejes. Derfor er problemet nok ikke helt så enkelt, som hr. Buchart Petersen stiller det op.

Ib Christensen (DR):

Jeg vil takke finansministeren for det positive svar. Vi ser hen til, at der kommer en løsning på dette problem så hurtigt som overhovedet muligt. Hvis det kan nås inden 1. april, er det startet, men i hvert fald så hurtigt som muligt.

Simonsen (KF):

I denne sag oplever vi vel en slags kollision mellem en socialpolitisk målsætning og en skattepolitisk målsætning. Jeg vil derfor gerne stille finansministeren det tillægsspørgsmål, om ministeren i forbindelse med eventuelle nye regler vil overveje — for det glæder mig at høre, at en finansminister er positiv med hensyn til at finde en løsning — at man f. eks. siger, at for det første og eventuelt det andet barn er der tale om et skattefrit vederlag, og for de efterfølgende børn bliver der tale om beskatning i et vist omfang. Jeg vil gerne give en kort motivering for dette spørgsmål.

Det er efterhånden min fornemmelse, at man, om jeg så må sige, må dele plejeforældrene op i to grupper, én gruppe, som tager et enkelt eller måske to børn til sig, fordi de f. eks. ikke har børn i forvejen, og knytter dem meget stærkt til familien. En anden gruppe, som går ind som et supplement til institutionen og f. eks. har 5 eller 6 børn. Begge situationer er meget positive set ud fra en socialpolitisk betragtning, men jeg tror nok, vi må sige, at hvis man går ind med 5-6 børn som supplement til institutionen, så ville det være et urimeligt forlangende, at plejevederlaget skulle være skattefrit.

Derfor vil jeg gerne stille det spørgsmål, om man ikke kunne tænke sig, at en differentieret løsning kunne indgå i overvejelserne.

Finansministeren (Anders Andersen):

Må jeg sige, at ved en overvejelse vil alle relevante problemer og spørgsmål naturligvis indgå.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Dohrmann* (FP) til finansministeren:

„Ministeren bedes oplyse, hvor meget skattesagen om de 57 øre, som en malermester havde fejlpøsteret, behandlet i vestre landsret og omtalt i flere af landets aviser, har kostet samfundet i tid og penge?“

(Spm. nr. 84).

Skriftlig begrundelse.

Baggrunden for spørgsmålet er, at der ofte forekommer skønsmæssige skatteansættelser med den begrundelse, at selvangivers regnskab ikke er ført på betryggende vis.

I omhandlede sag gav landsretten malermesteren medhold i, at regnskabet med urette var tilsidesat, da der alene forelå en rettet regnefejl på 57 øre. Endvidere udtalte retsformanden, at sagen var spild af det offentliges tid og penge.

Finansministeren (*Anders Andersen*):

Spørgsmålet drejer sig jo om en skattesag, som det har været nævnt i nogle blade, til 57 øre, og man spørger om, hvad den har kostet samfundet i tid og penge.

Jeg kan oplyse, at finansministeriet er pålagt 1.800 kr. i sagsomkostninger ved vestre landsret, og dertil kommer finansministeriets egne sagsomkostninger, herunder rejseudgifter. Det kan vel løseligt anslås, at de samlede omkostninger ved sagens førelse ved vestre landsret vil andrage en 4.000-5.000 kr. Dertil kommer en del administration i ligningskommission, skatteråd og ligningsdirektorat og i alle de instanser, som naturligvis har været involveret i en sådan sag, men det er selvsagt ugørligt at beregne disse omkostninger.

For at man nu ikke skal få et helt forkert indtryk, må jeg vel hellere oplyse, at sagen ikke drejede sig om et skattebeløb på 57 øre. Som følge af talfejl og visse andre fejl i regnskabet har de lokale myndigheder ment at måtte tilsidesætte regnskabet, og den skattepligtige indkomst blev som følge heraf forhøjet med 2.500 kr., og det var altså skatten heraf, det drejede sig om.

Man må vel også sige, at det i nogen grad beror på et skøn, hvornår man vil tage en retssag. Her har landsskatteretten fulgt ligningsmyndighederne, og det er altså skatteyderen, der har indbragt landsskatterettens kendelse for domstolene.

Det må normalt være sådan, at skattedepartementet ikke administrativt tilsidesætter landsskatterettens afgørelser. Det ville være tilfældet, hvis man, som det hedder, havde taget bekræftende til genmæle. Dette kan dog ske, men kun helt undtagelsesvis og kun efter anbefaling fra kammeradvokaten.

Dohrmann (FP):

Jeg takker finansministeren for svaret og vil da lige ridse op, hvad denne sag drejer sig om.

Det drejer sig om en malermester, som har lavet en regnefejl på 57 øre, som han så senere retter i sit regnskab. På grund af denne rettelse kasserer ligningsmyndighederne hele hans regnskab og sætter ham op med 2.500 kr. Deroverfor protesterer manden selvfølgelig og indbringer sagen for myndighederne.

Jeg kan desværre ikke takke for besvarelsens indhold. Jeg havde med dette spørgsmål netop håbet, at der ville komme en klar tilkendegivelse af, at ministeren netop i en sådan sag vil skride ind.

Ministeren bør betænke, at for det første er der tale om en dårlig behandling af en skatteyder, som uden nogen som helst grund er kommet i klemme i tærskværket. For det andet er der tale om en alvorlig skepsis i befolkningen over for skattesagerne som helhed.

Jeg vil gerne endnu en gang spørge ministeren, om der bliver foretaget noget i denne sag. Vil det blive undersøgt, om ansvar kan gøres gældende over for skattemyndighederne, og vil der blive truffet foranstaltninger til at undgå gentagelse?

Fremskridtspartiet fremsatte for kort tid siden et forslag, gående ud på, at skattesager under 40.000 kr. ikke kunne forfølges. Dette forslag kunne venstre ikke gå ind for. Hvor bør grænsen efter finansministerens mening ligge? Bør den være ved 57 øre, 58 øre, eller skal vi gøre det eneste fornuftige: gå op til de 40.000 kr., som fremskridtspartiet foreslår?

Til slut vil jeg gerne opfordre ministeren til at se med særlig velvilje på en bestemt befolkningsgruppe, nemlig de mindre erhvervsdrivende. Det er vel nok dem, der er blevet dårligst behandlet under det nuværende system.

Finansministeren (Anders Andersen):

Som sagen ligger på nuværende tidspunkt, ved spørgeren udmærket godt, at skatteyderen har fået medhold ved landsretten. Der er altså i så henseende ikke for mit vedkommende videre at foretage med hensyn til den aktuelle sag.

Om man vil kunne undgå gentagelser? Må jeg sige, at det vil jeg naturligvis håbe. Vi er ikke interesseret i at få mange skattesager frem for landsretten, men det vil jeg ikke kunne garantere for. Det vil i alle tilfælde hvile på en bedømmelse fra ligningsmyndighedernes side af, om de fejl, der findes i et regnskab, er tilstrækkelige til, at de kan tilsidesætte et regnskab.

Nu var der jo for de lokale ligningsmyndigheder også andre fejl i regnskabet end de 57 øre, som her blev nævnt, men fejl, som man ikke fra landsrettens side mente at kunne tage hensyn til. Det havde vel været i alle parter interesse, om en sådan sag var blevet forligt.

Dohrmann (FP):

Jeg vil gerne endnu en gang påpege: malmesterens regnskab blev ene og alene væltet på grund af, at han havde lavet en regnefejl på 57 øre.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Aage Frandsen* (SF) til boligministeren:

„Hvilke foranstaltninger vil ministeren træffe for at undgå, at mange unge under uddannelse må fraflytte kollegieværelser på grund af voldsomme huslejestigninger?“

(Spm. nr. 77).

Skriftlig begrundelse.

På grund af de stigende oliepriser vil alle kollegier i nærmeste fremtid være nødt til at sætte værelseprisen betydeligt op. De nyopførte kollegier trues ikke alene af stigende oliepriser, men også af de lave kurser på obligationsmarkedet.

Værelseprisen på Skjoldhøjkollegiet i Brabrand ved Århus vil således i første omgang stige fra 375 kroner til 450 kroner, og afhængig af kursudviklingen vil prisen stige til op mod 580 kroner. Adskillige andre

nyopførte vil i løbet af kort tid stå over for lignende forhold.

Dette vil, sammen med de foreslåede nedskæringer i uddannelsesstøtten, betyde, at adskillige uddannelsessøgende af økonomiske grunde må flytte fra kollegierne, hvilket, som det fremgår af dagspressen, vil blive tilfældet for adskillige beboere på Skjoldhøjkollegiet.

Aage Frandsen (SF):

Baggrunden for mit spørgsmål er, som jeg også har nævnt det i min skriftlige motivering, de huslejeforhøjelser, som man står over for på en række kollegier. Det drejer sig om huslejeforhøjelser, som skyldes de stigende oliepriser; det er dog huslejeforhøjelser, man ikke bare ser på kollegier, men ser mange andre steder. Så er der endelig det andet, nemlig at en række kollegier, som er nyopførte, står over for nye prisstigninger på grund af, at man skal til at prioritere. For en række kollegier, specielt for Skjoldhøjkollegiet i Brabrand ved Århus, som jeg også har anført, vil det, hvis der både bliver tale om forhøjelser på grund af oliepriserne og prioriteringsomkostningerne, i alt betyde 50-60 pct.s forhøjelser, og det samtidig med, at man fra regeringens side overvejer en nedgang i uddannelsesstøtten til de uddannelsessøgende. Det må nødvendigvis, som det også er tilfældet for Skjoldhøjkollegiets kollegianere, betyde, at en række studerende må fraflytte kollegiet af økonomiske grunde.

Boligministeren (Johan Philipsen):

Det er rigtigt, at de stigende oliepriser vil føre til højere boligudgifter også på kollegierne. Hvor meget er det vel svært at gøre op, for stigningerne vil også variere fra kollegium til kollegium. Efter de beregninger, vi har set i ministeriet, er der tale om stigninger på vel omkring 20 kr. om måneden pr. værelse. Stigningen i varmeudgifterne gælder imidlertid alle boliger, og de uddannelsessøgende vil ikke kunne undgå denne stigning ved at flytte til andet byggeri.

Det er også rigtigt, at bl. a. de lave obligationskurser har medvirket til, at lejen i nyt kollegiebyggeri er ved at komme op over, hvad de uddannelsessøgende ønsker at betale.

[Boligministeren.]

Om Skjoldhøjkollegiet ved Århus, som hr. Aage Frandsen nævner, kan jeg oplyse, at boligministeriet til stadighed har stået i kontakt med kollegiets bestyrelse og nøje har fulgt udviklingen. Der skulle vel nu være fundet udveje for, at lejen kan komme ned på et acceptabelt niveau. Det vil ske ved en ændret opstilling af byggeregnskabet og en for kollegiets drift mere gunstig finansiering og eventuelt ved en udskydelse af visse henlæggelser til hoveddistandsættelse o. lign. Det skulle altså bringe lejen ned på et niveau af ca. 450 kr., således at den forudsete stigning til oktober ikke vil finde sted. Men jeg indrømmer blankt, det ikke er en særlig behagelig måde at løse disse problemer på.

Sådanne forholdsregler vil naturligvis ikke være tilstrækkelige på lang sigt. Vi må derfor ind i overvejelse af, om statens støtte til kollegiebyggeri i sin nuværende form er den mest hensigtsmæssige. Det må ske ved den kommende revision af kollegiebestemmelserne i lov om boligbyggeri. Jeg tror, at vi i fremtiden i højere grad må ind på at indrette værelser for uddannelsessøgende i det almennyttige boligbyggeri og i mindre grad i selvstændige kollegiebyggerier.

Der er inden for kollegiesektoren meget betydelige forskelle mellem lejen i det lidt ældre og i det nye byggeri. Det betyder, at uddannelsessøgende, der får værelse i et ældre kollegium, har et privilegium i forhold til kammerater, der bor i de nyeste kollegier. Det er min opfattelse, at i alt fald nogle af vanskelighederne inden for kollegiebyggeriet kunne afhjælpes ved at gennemføre en eller anden form for lejeudligning i overensstemmelse med, hvad der er hjemmel for i § 82, stk. 5, i lov om boligbyggeri, og så skal jeg til sidst kun meddele, at jeg har sat en undersøgelse i gang med henblik på det sidstnævnte problem.

Aage Frandsen (SF):

Jeg vil gerne takke ministeren for svaret på det konkrete spørgsmål og henvisningen til det konkrete eksempel, Skjoldhøjkollegiet ved Århus, men vil dertil føje: hvis nu der opstår lignende problemer for andre kollegier — hvilket vi jo ved på nuværende tidspunkt at der gør, nemlig både med hensyn til prioriteringsomkostninger og med hensyn

til de stigende oliepriser — vil ministeren så også stille sig velvilligt over for disse problemer? Det afgørende er jo ikke i denne forbindelse, som ministeren sagde, at det er en pris, som de uddannelsessøgende ikke ønsker at betale. Nej, det er en pris, som de uddannelsessøgende ikke kan betale. Vi må gøre os klart, at hvis man får priserne på kollegier op i et niveau, som de uddannelsessøgende ikke kan betale, så betyder det simpelt hen, at disse kollegier bliver affolket, eller at de bliver kollegier, som kun kan bebos af de uddannelsessøgende, der enten på den ene eller den anden måde har en økonomisk bedre stilling, f. eks. ved at forældrene har et indkomstniveau, som betyder, at de kan betale. Denne form for kollegiebyggeri, hvor man netop får, hvad skal vi sige, ghettoer for de rige uddannelsessøgende, er vi ikke interesseret i.

Boligministeren (Johan Philipsen):

Jeg har kun lyst til at føje til, at problemet omkring de kommende kollegier er et meget vanskeligt problem at løse, fordi vi må regne med, at der kommer betydelige prisstigninger, og at der er meget små udsigter til, at de kurser, vi får, vil blive bedre end dem, vi har i øjeblikket. Derfor er løsningen af den kommende tids kollegiebyggeri et spørgsmål, der skal overvejes nogle gange.

Så kan jeg i øvrigt føje til, at der desværre i Københavnsområdet står ca. 560 kollegieværelser tomme i øjeblikket, og at i øvrigt andre kollegier i lighed med Skjoldhøjkollegiet har måttet træffe arrangementer, der i realiteten i mange henseender er en halvdårlig løsning af spørgsmålet, fordi de indeholder for mange udskydelser af betalinger.

Auken (S):

Jeg vil gerne i lighed med hr. Aage Frandsen sige boligministeren tak for den imødekommende holdning, som er lagt for dagen her i forbindelse med det konkrete eksempel fra Skjoldhøjkollegiet. Jeg forstår, at ministeren er enig med hr. Aage Frandsen og også med mig i, at en pris på op mod 600 kr. for et kollegieværelse er for høj en pris at betale for de uddannelsessøgende. Det betyder altså, at man i løbet af ganske kort tid, hvis man ikke gør noget effektivt, vil stå over for det problem, som

[Auken.]

boligministeren selv er inde på i sit andet svar til hr. Aage Frandsen, at man ikke kan få lejet værelserne ud.

Så ville jeg gerne for fuldstændighedens skyld have klart, at ministeren altså er mere tilhænger af, at vi finder akutte løsninger, der sikrer, at kollegierne er lejet ud måske til en underskudgivende leje, end at vi får et betydeligt underskud på driften af disse kollegier, fordi de simpelt hen ikke kan lejes ud. For Skjoldhøjkollegiets vedkommende regner man med, at to tredjedele af beboerne bliver nødt til at fraflytte kollegiet, hvis lejen kommer op på 600 kr., og det er ikke realistisk at vente, at de kan tage mere erhvervsarbejde, end de har i øjeblikket. Så vidt jeg er orienteret, har de studerende, f. eks. på Skjoldhøjkollegiet næsten hundrede procents erhvervsarbejde allerede på nuværende tidspunkt.

Boligministeren (Johan Philipsen):

Må jeg ikke sige til hr. Auken: så højt et tal som 600 kr. er jeg nu ikke blevet præsenteret for, men jeg er blevet præsenteret for et tal, der var noget over de 500 kr.

Som svar på hr. Aukens spørgsmål kan jeg da bare oplyse, at det er min forpligtelse som boligminister at løse de akutte problemer, også hvis løsningerne ikke er så gode, som vi måske begge kunne ønske.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Gert Petersen (SF) til udenrigsministeren:

„Vil ministeren sørge for, at man fremskynder behandlingen af de ansøgninger om asyl i Danmark, som indgives til den danske repræsentation i Chile, således at ansøgerne straks kan forlade Chile og rejse til Danmark?“

(Spm. nr. 80).

Skriftlig begrundelse.

Den terror, der udøves af de fascistiske magthavere i Chile, har antaget et grusomt omfang. Koncentrationslejre, nedskydninger og tortur hører til dagens orden.

Der er derfor intet overraskende i, at mange mennesker ønsker at forlade Chile for at søge asyl i andre lande som politiske flygt-

ninge. Og det må være en meget højt prioriteret forpligtelse for alle demokratiske stater at bistå disse flygtninge.

Danmark har da også modtaget godt og vel et halvt hundrede flygtninge fra Chile. Det synes imidlertid desværre, at der hengår længere og længere tid, fra en ansøgning om asylret indgives til den danske repræsentation i Chile, til asylretten bevilges. Det har konkret givet sig udslag i, at antallet af chilenske flygtninge, der er ankommet til Danmark siden årsskiftet, har været betydeligt ringere end i december 1973. Dette forhold svarer ikke til det pres, der er i Chile for at slippe ud af landet.

På baggrund heraf bedes ministeren undersøge, hvordan behandlingen af asylansøgningerne kan fremskyndes. Ved tidligere lejligheder har dette kunnet gøres meget hurtigt. I en situation som denne, hvor menneskeliv står på spil, er behovet herfor endnu større. Der er oven i købet grund til at vente, at magthaverne vil indskrænke muligheden for at forlade Chile meget alvorligt pr. 3. februar.

Gert Petersen (SF):

Det militærkup, som fandt sted den 11. september sidste år i Chile, har haft ganske usædvanligt grusomme følger. Der er tale om henrettelser, som sandsynligvis løber op i tusindtal. Der er tale om tusinder af mennesker i koncentrationslejre, og der er tale om et vældigt pres for at komme ud af landet på de lokale udenlandske ambassader. Det er både chilensere, og det er også andre, idet en lang række mennesker fra latinamerikanske lande havde søgt asyl i Chile under Allende og nu må forlade landet og ikke kan vende tilbage til deres hjemland.

Fristen for deres udrejse er af juntaen sat til den 11. februar. I denne situation synes jeg, at man bør handle meget hurtigt fra udlandets side, herunder fra Danmarks side. Så vidt jeg er orienteret, kan der gå op til en måned, fra man indgiver asylansøgning i vores mission i Chile, til der kommer et positivt resultat. Det synes jeg er al for lang tid og ikke i overensstemmelse med Danmarks traditioner for behandling af flygtninge.

Udenrigsministeren (Guldberg):

Jeg kan oplyse, at den linje for dansk bistand til løsning af det chilenske flygtning-

[Udenrigsministeren.]

geproblem, som blev lagt under den forrige regering, ikke er blevet ændret under den nuværende regering. Selve behandlingen af de enkelte ansøgninger henhører som bekendt under justitsministeriet, men jeg har søgt oplysninger dér og kan meddele, at årsagen til den nedgang i antallet af indrejste flygtninge fra Chile, som man har kunnet konstatere i januar måned, i alt væsentligt skyldes, at en stor del af ansøgningerne er blevet annulleret, enten på et fremskredent tidspunkt af sagsbehandlingen eller efter, at der er meddelt indrejsetilladelse til Danmark. Det drejer sig om 90 ansøgninger alene i januar, og det er en udvikling, der måske kan tages som udtryk for, at der ligesom er ved at blive en mere generel løsning på problemet.

Jeg kan til hr. Gert Petersen oplyse, at inden 25. januar i år var der modtaget i alt 211 ansøgninger, og af disse er der kun 8, der endnu ikke er afgjort. Men et meget stort antal af dem, der har fået visum, har frafaldet, og også et ret stort antal af dem, hvis sager ikke blev færdigbehandlet, frafaldt ansøgningen, inden den blev færdigbehandlet.

Gert Petersen (SF):

Jeg kan desværre ikke sige, at svaret er helt tilfredsstillende. Jeg er nemlig i stand til at forklare hr. udenrigsministeren, hvorfor disse ansøgninger bliver annulleret. Det skyldes ganske enkelt, at disse mennesker, som er i en meget ulykkelig situation, rime ligt nok indgiver ansøgninger om asyl til flere lande på samme tid. Når man så skal vente en eller halvanden måned på at få svar fra dansk side, så sker det, at det går hurtigere fra anden side, og så vælger man denne udvej. Det er derfor, ansøgninger annulleres, når den danske bevilling langt om længe er nået frem.

Jeg mener stadig væk ikke, det er tilfredsstillende, og jeg mener, at vi tidligere — og det skal de regeringer, som har arbejdet

med disse problemer, have vores fulde godkendelse af — når det har drejet sig om flygtninge fra Ungarn, fra Polen, har udvist en helt anderledes konduite. Dér har man været i stand til at bevilge ansøgninger med en uges varsel, men her er der tale om en hel eller halvanden måned. Jeg ved ikke, om det er, fordi Chile ligger langt væk, men telekommunikationssystemer er da opfundet, og jeg håber altså, at man fra dansk side vil prøve på at sætte tempoet noget i vejret. Jeg tror ikke, det skyldes ond vilje, men jeg tror, det skyldes skal vi sige lidt bureaukrati; der er jo mange instanser herhjemme, som skal behandle den slags ansøgninger. Når det har kunnet gøres hurtigere i andre tilfælde, hvor det drejede sig om lande nærmere ved Danmark, må det også kunne gøres hurtigere i dette tilfælde, hvor det meget ofte drejer sig om liv og død for de pågældende mennesker.

Udenrigsministeren (Guldberg):

Jeg kan oplyse, at jeg den 16. januar — for nu at blive ved en dato efter regerings skiftet — har tilsagt FN's flygtningehøjkommissær vor positive medvirken ved løsningen af de problemer, der endnu er tilbage.

Jeg vil også gerne understrege, at der ikke er tale om, at flygtninge er udsat for nogen risiko i den tid, der nødvendigvis medgår til deres ansøgnings behandling.

Jeg vil også gerne tage anledning af hr. Gert Petersens sidste bemærkninger til at sige, at vi skal søge at medvirke, så godt vi kan — og jeg skal også drøfte det med justitsministeriet — til at få behandlet de ansøgninger, der kommer. Der er den 29. januar modtaget yderligere 64 ansøgninger, og de er samme dag sendt videre til tilsynet med udlændinge og jeg skal opmærksomt følge, hvordan den sag går.

Gert Petersen (SF):

Jeg synes nok, at udenrigsministerens andet svar gav en fornemmelse af mere håb

[Kert Petersen.]

om, at der kan komme lidt mere fart i disse sager, og det vil jeg sige tak for, hvis jeg har opfattet det rigtigt.

Må jeg lige bemærke, at der er en risiko forbundet med den ventetid, som disse flygtninge må tilbringe i Chile. Der foreligger adskillige eksempler på, at juntaen har tilladt folk at forlade Chile, og så er de ikke desto mindre i den ventetid, der er gået, blevet arresteret, ja, så sent som på vej til flyvemaskinen er de blevet arresteret.

Men i øvrigt håber jeg, at jeg igennem spørgsmålet i hvert fald har fremprovokeret, at man søger at fremskynde behandlingen. Jeg forstod, at der nu ligger 64 ansøgninger, som er blevet ekspederet videre til justitsministeriet, ja, det bliver vel her for en 14 dages tid siden — udenrigsministeren ryster på hovedet, det har jeg misforstået, undskyld — 29 ansøgninger, som er ekspederet videre. Jeg håber så sandelig ikke, at disse mennesker skal vente én eller halvanden måned, før de har svar. De burde have svar allerede i dag.

Udenrigsministeren (Guldberg):

Undskyld, at jeg korrigerede nedefra og skabte misforståelse, det er 64 ansøgninger, men de er modtaget den 29. januar, så de kan ikke have ligget i 14 dage.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om grundforbedringslån.

(Lovforslaget (nr. 35) findes i tillæg A. sp. 577, fremsættelsen i tidenden sp. 379).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Buchart Petersen (S):

Det af landbrugsministeren fremsatte lovforslag nr. 35 angående grundforbedringslån kan jeg på mit partis vegne anbefale. Det er identisk med et forslag til ny grundforbedringslov, som jeg formoder den forrige regering havde besluttet at fremsætte, hvilket den ikke nåede at få gjort inden udskrivning af sidste folketingsvalg. Den foreslåede lov

skal træde i stedet for loven om finansiering af grundforbedring og vandløbsregulering, som skal revideres i indeværende folketingsår.

Det afgørende nye ved forslaget er, at statsstøtte til grundforbedring bortfalder. Heri er der for så vidt ikke noget revolutionerende, da de gældende støtteregler i nogen grad ikke har været anvendt. Det må imidlertid fremhæves, at der efter forslaget stadig vil kunne optages grundforbedringslån med fortrinspanteret i kreditforeninger og andre private pengeinstitutter.

Lovgivningen om tilskud og statslån til grundforbedring har i mange årtier været til stor gavn for landbruget og især for beskæftigelsen. Nu må det imidlertid være tiden, hvor denne opgave helt og holdent finansieres af den enkelte landmand. Hertil kommer, at forslaget i rimeligt omfang tilgodeser det hensyn og den baggrund, der ligger i fortrinspanteretten.

En anden sag er, at man sikkert må have opmærksomheden henvendt på grundforbedringsspørgsmålet i forbindelse med forhandlingerne om EF's regionsstøtte og eventuelt andre former for støtte fra fællesmarkedet til almene opgaver.

Socialdemokratiet kan derfor anbefale dette lovforslag.

Kaj Larsen (FP):

Grundforbedringsloven har sin oprindelse omkring 1930 og har været ændret flere gange for nu at foreligge i sin mest indskrænkede form, idet den nu, som det fremgår af bemærkningerne, kun tilsigter at skabe hjemmel for fortrinspanteret for grundforbedringslån ydet af banker, sparekasser og kreditforeninger. Hvis den indskrænkningstendens, som loven har været udsat for, fortsætter, må vi forudse, at den snart ophæves.

Fremskridtspartiet tilsiger en velvillig udvalgsbehandling af lovforslaget. Vi skal kun overbevises om, at loven ikke lige så godt på nuværende tidspunkt kan ophæves.

Raunkjær (V):

Det foreliggende lovforslag om grundforbedringslån er et brud med den kombinerede grundforbedrings- og beskæftigelseslovgivning, vi har haft i en lang årrække, ja, siden 1930ernes krisetid. Nu er der jo lagt